

Tora Kjærnes Knutsens disputas for ph.d.-graden fredag 30. september 2022: Three essays in empirical labor and political economics

Politikk med konsekvenser

Artiklene i denne avhandlingen viser at politiske tiltak ikke alltid har de ønskede konsekvensene.

Hvordan påvirker bistand støtten til statsledere? I det første kapittelet, finner jeg og medforfatter Andreas Kotsadam at bistand øker støtten til den sittende statslederen. Vi sammenlikner områder før og etter at de har mottatt bistand med områder som mottar bistand i fremtiden. Det viser seg at støtten til den sittende statslederen øker i nærheten av bistandsprosjektet, men kun i områder som mottar bistand fra Verdensbanken, ikke fra Kina.

Hvordan påvirker geografisk nærhet til høgschooler utdanningsvalg? I det andre kapittelet, studerer jeg i samarbeid med medforfattere Marte Rønning og Jørgen Modalsli hvordan valg av utdanningsfelt henger sammen med etableringen av nye høyskoler i Norge på andre halvdel av 1900-tallet. Totalt ble 33 nye høyskoler etablert i områder hvor det tidligere ikke hadde vært høyere utdanningstilbud. Vi sammenlikner unge årskull i nærheten av høgschoolen med eldre årskull på samme sted og personer fra områder uten høgschool. Funnene viser at valg av de typer utdanninger som i størst grad var omfattet av reformen (sykepleier, ingeniør og økonomi/administrasjon) økte betydelig der tilbudene ble etablert. Imidlertid, finner vi ingen økning i utdanningslengde, men at økningen i disse utdanningene skjedde på bekostning av andre studieretninger.

Øker allmenngjøring av tarifflønn lønna til arbeidere i de utsatte sektorene? Funnene i den siste artikkelen tyder på at allmenngjøring ikke har økt lønninger i sektorene hvor tarifflønnen har blitt allmenngjort. Etter utvidelsen av EU i 2004 økte bekymringen for at utenlandske arbeidere ville få vesentlig dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn norske arbeidere. Norge har ingen lovfestet minstelønn, i stedet ble den avtalefestede tarifflønn obligatorisk også for bedrifter som tidligere ikke hadde vært dekket av en tariffavtale. Ved å sammenlikne de utsatte sektorene med andre sektorer med lik lønnsutvikling før allmenngjøringen, finner jeg at lønnsveksten til arbeidere i bygg og rengjøring gikk ned i perioden etter allmenngjøringen. Imidlertid ser det ut som om nedgangen først og fremst rammet de arbeiderne med mye erfaring, og dermed ikke nyansatte arbeidere.

